

**Nicolai Cavssini Trecensis, E Societate Iesv, De Eloqventia
Sacra Et Hvmana Libri XVI**

Caussin, Nicolas

Coloniae Agrippinae, 1634

33. Exempla Confutationis: Exemplum ex Gorgia Leontino, acutum & velox, antea libatum, nunc expressiùs notatum: Palamedes crimon proditionis diluit.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-70090](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-70090)

dicat magister. Et debes, inquit, Euathle, mercedem, si viceris, ut condemnatus; si viceris, ut pactus. At versutus discipulus, *Mali enim malum suum, an ispe* reddidit: Imò si viceris, ex iudicium sententia solutus, & liberatus sum; si vincor, ex pactis nihil debeo, ea conditione tibi obstructus, ut in prima causa palmam referam.

De Sorite.

CAPVT XXXI.

Cauillatio quid

SORITES, quem Cicero acutalem syllogismum lib. 2. de diuinatione appellat: minus est apud oratores frequens, & ad captiosas quaestiones magis accedit. Quin inter cauillationes numerat Vlpianus de verborum, & rerum significacione.

Natura Cauillationis (inquit) quam Graeci *συντετα* appellauerunt, haec est, ut ab euidenter veris per breuissimas mutationes disputatio ad ea, quae euidenter falsa sunt, perducatur.

Hipparchia. Fraus Hipparchia.

Sic Hipparchia Crateris Cynici vxor Theodoro *αδελφ* illiuit. Potest Hipparchia praestare quod est honestum. Annuente illo, Quicquid est iustum, inquit, & honestum est: quo vicissim concessio, quod non est iniustum, hoc iustum proculdubio est: Esto, inquit Theodorus: Tum virago, quod faciens Theodorus non diceretur iniuste agere: idem si faciat Hipparchia, non diceretur iniuste agere. Quam annuisset ille, subiicit: Sed Theodorus seipsum percutiens, non diceretur iniuste agere. Nec igitur Hipparchia, si idem faceret. Ad hoc Theodorus nihil respondit.

De Cornibus, Crocodilo, & Electra.

CAPVT XXXII.

Est in hoc genere

συντετα
τύτης
Ανδρ
μεν 9.
Οδυσ
Εναι
νι
αυ
αυ
αυ

Inter captiosas argumentationes numeratur Cornua, ut, Quod non amisisti, habes: Centum aureos non amisisti, igitur habes.

Crocodilus *εμα*, & *και βια* & *συλλογι* *μος*, per irrisionem tamen, vocatur in Vitarum auctionibus: de quo ita Chrysiptus differit cum Mercatore.

Vide ergo, estne tibi puer? Quidni? Quid si hunc ad flumen forte ambulantem Crocodilus rapiat, postea se verò redditurum pollicetur hac lege, ut illi verum dicas, quidnam de puero reddendo apud se decreuerit: quid tu dices ipsum in animo constituisse? *ε* *αυ* siue *ε* *αυ* aliter appellatur.

Has igitur nugae profitebatur huiusmodi Syllogismus.

Electra verò dicitur, Captio, vbi quis quidpiam arguitur simul nosse, & non nosse; facere, & non facere. Dicta est ab Electra filia Agamemnonis, quae eandem rem simul & notat, & non notat. Astante enim illi Oreste adhuc incognito, sciebat quidem Orestem suum esse fratrem, ipsum autem praesentem ignorabat. Illae sunt futelae compositionis, & diuisionis, amphibologiae à dicto secundum quid, & similia à pueris iam irrisa, quae nihil ad oratores attinent: inter quos, & dialecticos magnum discrimen est. Hi enim *ε* *αυ* *αυ* punctum tractant omnia. Illi vestiunt ornamentis, & animant motibus.

In deliberatio porro, & iudiciali genere tota ferme confirmatio petitur ex adiunctis.

In demonstratio motum spectat potius, & delectatione, quam probabilitatem, quod plerumque de ijs rebus agitur, quas negare possit nemo, vel quae saltem multis honestae, & laudabiles videantur.

Exempla confutationis.

Exemplum ex Gorgia Leontino, acutum & velox, antea libatum, nunc expressius notatum.

Palamedes crimen prodicionis diluit.

CAPVT XXXIII.

Prodicionis initium aliquod fieri oportuit, & id per colloquium, occultatum enim rerum index est oratio, quo pacto autem colloquium fuisset inter nos sine congressu? qui verò congressus esse potuit, cum nec ego ad illum venerim, nec ipse ad me unquam venerit, nec litera sine tabellario vlla à nobis vltro, citroque mitti potuerint? sed singe congressum, singe etiam inter nos mutuum colloquium. Quid deinde collocutus est Graecus cum Barbaro? quomodo dicēs, & audiens, an solus cum solo? sed nul-

Ε *αυ*
αυ
αυ

L. I. L. I. L. I.

him est nobis lingue commercium: Atqui factum est per interpretentiam tertium nobis status indicem eorum, quæ maximè occulta esse oportebat. Sed esto, factum fuerit, quod tamen est infectum; fidem dare, & accipere vicissim nos oportuit: & quam ista fides? Iusurandum dices: quis verò mhi proditori, vel iurato credidisset? ac obfides datur: qui? fratrem unum habeo, præterea neminem, quem neque imprudentibus vobis dare, neque ab hoste vllum filium, aut affinem accipere potui. Esto, pecunia, inquit, tentata res est, & perfecta, virum grandi, an exigua? exigua tanta res, non capiebat, grandem multos asportare oportuit, & tot cõiurationis testes fieri, verum & de istis scire velim, pecuniam an interdum tulerint, an nocturnoctem varia, & multiplices vallant, custodiam, quas ne mulca quidem declinaret: dies, opinor, sed lux istis sceleribus aduersatur. Esto & illud, quanquam absurdum, & iniquum concedatur: in castra hostium penetraui, pecuniam coepi, aut ad me ab hoste delata est, qui potui ego circumstantem exercitum, & sexcentos oculos latere? age iam, quo pacto istam, quam dicitis pecuniam recondidi, quo pacto seruaui? vsus ego sum? non laruissem, defossam reliqui: nihil profuisset: concedatur tamen omnia, quæ assumis, quaquam ineptissima sunt, conuenimus, colloquuti sumus, pecunias accepi, latui, recondidi: oportebat me, quod caput est rei, proditionem perficere: solus ego perfecissem, nõ est opus, vestris, vnus. Conspirarunt mecum alij: qui? seruuus, an liberi? si quis vestrum, quot quot estis ingenui, reseruerit, ante iudices deferat: seruatorum igitur opera vsus sum? in si da res, Dij boni! & non satis efficax: quid tum? cum seruuus manu mille naues prodidisset: alios, inquit, induxisses, difficile est vobis superiores inueniri, sed vnde adduxisses, quem modo in tuo misisses? per portas? Principes elanes habent, & seruant vigilantissime, per scalas: quare iam sint omnia propugnacula militibus circumsepta: diruissem, inquit, murum, & tum credo custodia, quasi struz: vneque me spectassent otiose? omnino incredibile est.

Attenus arbitros absolutum confutationis exemplum esse propositum.

Expenduntur varia exempla confutationum.

Ex Cicetone, cuius mirifica cum pugnacitate notatur suauitas.

Modus confutationis, per conglobatas rationes, magna vi, & celeritate vibratas, ad persuasionem, & motum, efficax.

CAPVT. XXXIV.

Cicero, pro Caelio.

Quid expectatis amplius? an aliquam vocem putatis, ipsam pro se causam, & veritatem posse mittere?

Hæc est innocentia defensio, hæc ipsius causa oratio: hæc vna vox veritatis. In crimine ipso nulla suspicio est, & in re nihil est argumenti: in negotio, quod actum esse dicitur, nullum vestigium sermonis, loci, temporis; nemo testis, nemo cõscius nominatur: totum crimen profertur ex inimica, ex infami, ex crudeli, ex facinorosa, ex libidinosa domo: domus autem illa, quæ tentata scelere isto nefario dicitur, plena est integritatis, officij, religionis, ex qua domo recitatur vobis iurando deuincta auctoritas, vt res minimè dubitanda in contetione ponatur, vtrum temeraria, procax, irata mulier fixisse crimen, an grauis, sapiens, moderatusque vir religiose testimonium dixisse videatur. Reliquum est igitur crimen de veneno: cuius ego, neque principium inuenire, neque euoluere exitum possum. Quæ fuit enim causa, quam obrem isti mulieri venenum vellet dare Caelius? ne aurum redderet? num petiuit, ne crimen haberet? num quis obiecit? num quis denique fecisset mentionem, si hic nemini nomen derulisset? quin etiam Herennium dicere audistis, verbo se molestum non futurum fuisse Caelio, nisi iterum eadem de re suo familiari absoluro nomen hic derulisset. Credibile est igitur, tantum facinus, nullam ob causam esse commissum: & vos non videtis, fingi sceleris maximi crimen: vltterius causa sceleris suscipiendi fuisse videatur? cui denique commisit, quo adiutore vsus est: quo socio: quo conscio? cur tantum facinus, cui se, cui salutem suam credidit: seruasse mulieris? sic enim obiectum est. Et erat tam demens hic, cui vos ingenium certe tribuitis. Etiam si cetera